

L'assassinat de l'exbatlle Farró vist per la premsa gironina

Ara fa 130 anys de la seva mort violenta, al número 9 del carrer dels Ciutadans, a ple dia

Text > JOAN BARBARÀ, estudis de la cultura

Fotos > ARXIU JOAN BARBARÀ

L'any 1889 a Girona s'editaven dos diaris: *La Nueva Lucha* (monàrquic i liberal), vinculat a l'ideari que defensava el Partit Liberal Fusionista (PLF), i el *Diario de Gerona de Avisos y Noticias*, de caire catalanista. El 31 d'octubre de 1889 varen publicar una notícia que va sotragar la ciutat. Narcís Farró, exbatlle de Girona, havia estat assassinat el dia abans, a ple dia, al carrer dels Ciutadans.

Ambdós periòdics, editats en castellà, eren dos mitjans molt novells. *La Nueva Lucha*, que havia iniciat la seva activitat tot just dos anys abans, era dirigit per Macià Bonaplata. A les seves pàgines prioritzava la informació que es coïa a Madrid, particularment al voltant del govern i, subsidiàriament, portava alguna notícia internacional i de Barcelona. La informació local

sovint era una anècdota a les seves pàgines, atès que l'existència del diari responia essencialment als interessos del PLF, liderat a l'Estat per Práxedes Mateo Sagasta.

El *Diario de Gerona de Avisos y Noticias*, que havia estat fundat aquell mateix any per Rafael Masó i Pagès, era un mitjà de tendència catalanista, proper als plantejaments de la Lliga Regionalista. Donava molta importància a la informació local, encara que també publicava notícies nacionals i internacionals, principalment de caire polític.

La Nueva Lucha esmentava el crim

El diari liberal va recollir la notícia de l'assassinat de Narcís Farró en l'edició del dia 31 d'octubre, a la pàgina 3, dins la secció «Noticias y avisos». Aquesta informació va ser la més extensa de la

secció, però sortí barrejada amb altres notícies, com ara la creació de dos nous municipis a Cuba, les mossegades d'un gos a diverses persones a la zona del carrer de Santa Eugènia i la plaça del Carril, el temps a Puigcerdà o una cursa de «velocípedos» que es preparava a la Devesa per al 3 de novembre.

Sense adjudicar-li cap titular especial, *La Nueva Lucha* tractà l'assassinat de Narcís Farró com un succés més i com si el finat fos un ciutadà qualsevol. S'esmenta el nom de la víctima, però es nota que el redactor no sap qui és, atès que defineix el difunt com «el vecino de Puente Mayor señor Farró». El rotatiu relata que l'homicidi es va perpetrar a les 11 del matí davant del número 9 del carrer dels Ciutadans (actual seu de l'alberg de joventut Cerverí de Girona).

El periodista que es va desplaçar fins al lloc del crim fa una reconstrucció força acurada de com varen anar els fets i suposa que l'assassí va disparar a la víctima, amb una arma de foc, des de l'actual edifici de la Cambra de la Propietat, que aleshores estava en obres, i que posteriorment va fugir, a través del carrer de l'Arc cap a les Ferreries Velles i es va fer escàpol entremig de la gent.

>> El número 9 del carrer dels Ciutadans, on es va produir el crim.

>> L'assassí va fugir pel carrer de l'Arc.

El *Diario de Gerona* descartava el crim polític

El *Diario de Gerona* també va inserir la notícia a les pàgines interiors, però li va donar molta més importància. En primer lloc, li va adjudicar un titular: «El suceso de ayer», i en segon lloc, li va donar molt més relleu, desenvolupant la informació a les pàgines 5 i 6.

Llegint la notícia que va publicar el diari, ens assabentem, en primera instància, que la víctima era «el rico y conocido propietario de esta ciudad don Narciso Farró» i, més endavant, confirmem que «Don Narciso Farró y Albert había sido alcalde de esta ciudad en la época republicana».

El *Diario de Gerona* dona detalls aportats per alguns testimonis del primer moment: «Hallábase el cadáver boca arriba, con la cabeza en dirección a la Plaça de l'Oli, sobre un gran charco de sangre; entre las piernas se le había quedado un bastón de cayado que usaba siempre el difunto y a su lado se veía el sombrero que rodó con la caída».

Estant el cas *sub iudice*, el rotatiu no gosa donar cap tesi taxativa, però sí que s'atreveix a descartar que la mort sigui un suïcida i dona a entendre que no es tracta de cap crim polític quan afirma: «Hacía ya tres horas que el cadáver había sido retirado, cuando aún se comentaba el acontecimiento en los numerosos grupos que allí se habían

formado, y no faltaba quien quería relacionarlo con asuntos particulares o judiciales del difunto, atribuyéndolo a una miserable venganza». El diari del carrer de les Ballesteries destaca el fet que el crim hagués tingut lloc en plenes festes de Sant Narcís i finalitza la peça dient: «El suceso constituirá la nota negra de estas ferias y no dejará de ser un borrón para nuestra ciudad».

Els dies següents

Malgrat que sembla que la mort violenta de Narcís Farró podia donar molt de si informativament parlant, el fet és que va desaparèixer l'endemà mateix de les pàgines dels dos periòdics gironins i no és fins al 24 de novembre de 1889 que *La Nueva Lucha* en torna a parlar.

La informació, que també surt barrejada en la seva secció de «Noticias y avisos», es refereix a un dels plets que Narcís Farró tenia oberts. El rotatiu, a la pàgina 2, deia: «El señor juez de instrucción de esta ciudad cita a los herederos de Narciso Farró y Albert, vecino que fue de esta ciudad, para que dentro del término de 30 días comparezcan si quieren, en dicho juzgado, al objeto de continuar una querrela seguida por el citado señor Farró contra Miguel Vidal y Llumbart». Mn. Miquel Vidal era el rector d'Orriols.

El mateix diari, el 9 de març de 1888, ja havia publicat una provisió judicial

per la qual donava la raó a Narcís Farró en un plet que havia mantingut amb Ramon Roure.

Qui va matar Narcís Farró?

Arran d'un anunci judicial publicat en el *Diario de Gerona* del 15 de juliol de 1890, ens assabentem que el jutge Enrique Roig Barreros, que és el magistrat que es feu càrrec del cas Farró, inculpà de l'homicidi el veí de Sarrià Joaquim Duran. En l'edicta publicat pel *Diario de Gerona*, el jutge cridava a declarar qualsevol testimoni que pogués aportar llum a la causa.

L'acusat va morir a la presó

El *Diario de Gerona*, a la pàgina 5 de l'edició del 23 d'octubre de 1890, publicava la comunicació següent: «Ayer falleció repentinamente en la cárcel de esta ciudad el preso Joaquín Duran y Torrós, procesado en méritos de la causa sobre asesinato de don Narciso Farró, cuya vista ante el Tribunal del Jurado debía tener lugar el día primero de diciembre próximo. R. I. P.».

Qui era Narcís Farró i Albert?

Narcís Farró va néixer el 13 de març de 1826 a Sarrià, on va passar la seva infància. Ja d'adult, va fixar la seva residència al Pont Major, aleshores municipi de Sant Daniel, on va viure pràcticament tota la seva vida. Es va casar als quaranta-dos anys amb una cosi-

... que calien
farmacèutics del Va-
duo que para la tos,
cutatros y afecciones
pulmones, se recete
ral de Corozo del doc-
esarreglos del hígado,
Ayer, y para parafór-
fortalecer el sistema,
del Dr. Ayer.
tense D. Miguel Biaz,
aria por la Diputación
a para seguir los es-
ura, ha obtenido un
a su carrera artística,
primer premio, consis-
etas en metalico, en
erto en la capital de
emiar el mejor busto
tor Gustavo Boulan-
artista catalán, con-
franceses con el nom-
escultor del porvenir y
ación provincial que
gullosa de los lauros
or su pensionado.
abrado director gene-

llover por cortos intervalos, viéndose por esta causa muy poco concurrido el ferrial de ganados y el mercado de géneros situado en las Ramblas. Ayer se notó mayor animación y se hicieron transacciones de todo género, sin que por esto pueda decirse que hayan mejorado las ferias de Gerona, pues nos hemos convenido una vez más de que van en decadencia.

En la acera de la calle de Ciudadanos inmediata á la puerta de entrada de la casa número 9, propiedad del señor Flores, cayó muerto á las once de la mañana de ayer, de un tiro en la nuca, el vecino del Puente Mayor, señor Farró.

Por la referida casa puede pasarse desde la calle citada á la de Herreiras viejas sin inconveniente ninguno, por haberse, con motivo de las obras que se practican en el edificio, quitado la puerta que cerraba la comunicación.

Se supone que el asesino esperó á su víctima metido en el portal principal de la casa que tiene en Frente ó sea en la otra acera, un edificio en construcción y por lo tanto inhabitable. Desde dicho portal se cree que

A la triple señorita De-Sanctis y á la contralto señorita Fábregas las fueron regalados dos grandes ramos de flores naturales.

La concurrencia fué ambos días numerosa hallándose los palcos ocupados por distinguidas y elegantes damas de la ciudad y forasteras.

ESPECTACULOS

TEATRO PRINCIPAL.—Compañía de ópera italiana bajo la dirección del respetado maestro D. Joaquín M.ª Velhis. —Función para hoy jueves. —6.ª de abono.—Debut de la triple señora Sanoz, con la ópera **Lucia de Lamermor.**—Entrada por el paraiso 75 céntimos.—A las 8 y media.

Las jóvenes pálidas y enfermizas que luchan para romper el ciclo de la adolescencia corren un peligro inminente al atravesar las intenciones del invierno y nada más apropiado para evitarlo que el uso del **Jarabe de Clément** que fortifica y vigoriza la sangre.

La curación de los tísicos.

Las Píldoras anti-tísicas del Dr. Audet no es remedio secreto; aprobadas por las Sociedades de Medicina de Francia y Nacional de Higiene pública de Paris, constituyen el único remedio para combatir la tuberculosis. Médicos ilustres, que entendiendo honradamente in-

El suceso de ayer

Serían como las once de la mañana cuando en la calle de Ciudadanos se oyó el estruendo del disparo de un arma de fuego.

Alarmados los vecinos salieron presurosos á la calle y vieron inmediatamente, tendido sobre la acera de la casa de Caramany, frente á la que actualmente construye don Martin Massaguer, el cuerpo de una persona que en el acto reconocieron ser el del rico y conocido propietario de esta ciudad don Narciso Farró, domiciliado en el barrio extramuros de Puente Mayor, que yacía cadáver.

Hallábase éste boca arriba, con la cabeza en direccion á la plaza del Óli, sobre un gran charco de sangre; entre las piernas se le habia quedado un baston de cayado que usaba siempre el difunto y á su lado se veía el sombrero que rodó con la caída.

>>> «El suceso de ayer» va ser el titular del Diario de Gerona.

>>> La Nueva Lucha va donar la noticia barrejada amb d'altres.

na, fet que comportà que abans de les noces la parella hagués d'aconseguir una dispensa eclesiàstica. El matrimoni no va tenir fills.

La doctora Raimonda Coll, que s'ha dedicat a estudiar a fons la nissaga Farró i la seva vinculació amb el poble de Sarrià de Ter, deia, en el número 101 de la revista *Parlem de Sarrià*, publicada el mes de desembre de 2018, que Narcís Farró era oncle del pintor Pere Farró Llorella i de la seva germana Francesca, una bibliotecària de referència a Barcelona, formada per la Mancomunitat.

També tenia vinculacions familiars amb Rosa Auguet i Farró (esposa de Carles Rahola). Poc després que Narcís Farró deixés l'alcaldia de Gerona, un parent seu, Pere Farró i Sala, va ser nomenat batlle de Sarrià.

Lavi de Narcís Farró era Boi Farró, més conegut com a *Baudiliu* Farró. És recordat per haver demanat auxili durant el setge de 1809. Fou alcalde de Sarrià de Ter en uns moments molt difícils i col·laborà de forma molt activa en la construcció del temple de Nostra Senyora de la Misericòrdia, la principal església del municipi.

Josep Clara, el biògraf de referència

L'any 2017, l'Ajuntament va publicar el llibre *Alcaldes de Gerona (1868-1874)*, en què l'investigador i titular d'història contemporània de la Universitat de Gerona Josep Clara i Resplandis fa un aplec biogràfic dels sis batlles que varen dirigir la ciutat en l'anomenat sexenni democràtic.

Un dels biografiats és Narcís Farró, de qui el professor Clara fa una semblança personal/familiar, econòmica i política molt exhaustiva i rigorosa, tal com ens té acostumats en els seus treballs.

Josep Clara aporta moltes dades sobre el personatge i, pel que fa al crim, confirma que l'assassí va disparar amb una pistola que va aparèixer al cap de poques hores abandonada darrere la porta d'una botiga propera.

Entre moltes altres coses, en el seu estudi, l'erudit investigador ens revela el fet que l'acusat, Joaquim Duran i Turó, era el besavi matern de l'historiador Santiago Sobrequés i Vidal.

Pel que fa al mòbil del delicte, l'historiador gironí explica que «l'enemistat de Duran amb Farró derivava d'un plet que guanyà el segon i que representava haver-li de pagar una quantitat respectable de diners».

En el llibre publicat per l'Ajuntament de Gerona, l'autor reproduceix el text de la sentència dictada per l'Audiència de Barcelona el 18 d'octubre de 1889.

Un home de negocis

Si fem cas del que diuen els censos publicats, veurem que a Narcís Farró se'l considera un propietari, però el cert és que, a banda de tenir una bona posició econòmica, era un home emprenedor i especialment dotat per als negocis.

En el llibre sobre els alcaldes del sexenni democràtic, Josep Clara relata amb molt detall la vessant financera d'aquest personatge. Ens informa que Narcís Farró havia fet de prestamista (deixava diners al 6 % d'interès) i que tenia un negoci, amb seus obertes durant algun temps a Gerona i Barcelona, relacionat amb l'exèrcit i, més concretament, amb el servei militar. És a dir, que a canvi del pagament d'una certa quantitat de diners, gestionava la redempció o substitució de la incorporació a files.

Com a propietari, podem dir que tenia diverses finques al Pont Major, Sant Dalmai, Gerona, Cruïlles... Un

>>> Capçalera del Diario de Gerona de Avisos y Noticias.

altre sector en el qual Narcís Farró va invertir diners va ser la indústria.

Josep Clara diu que Narcís Farró era soci de la foneria Planas i Cia., que es dedicava a la construcció de màquines i material elèctric. També participava en una altra indústria del ram del metall anomenada Gallart i Companyia. El 1878, constava com a propietari d'una mina de plom a Sant Pere d'Osor. Assumpció Vila explica, en un extens article sobre la fabrica del Terri publicat a les revistes *Parlem de Sarrià* (79/2011) i *Portaveu* (33/2012), de Sant Julià de Ramis, que el 1883 Narcís Farró era sotsarrendatari del molí fariner que hi havia al començament de la Costa Roja.

Problemes amb la justícia

Tota aquesta activitat econòmica que portava Narcís Farró li va dur alguns problemes amb la justícia, de manera que es va haver d'enfrontar en diferents plets amb propietaris, indus-

trials i prestamistes diversos, alguns promoguts per ell mateix i d'altres sent l'imputat.

A banda del conflicte amb Josep Duran, que va acabar amb la mort de Narcís Farró, hi hagué un altre afer greu en què es va veure implicat, el 1875, acusat de participar en una falsificació de dos-cents bitllets de 20 francs francesos.

Josep Clara explica que Narcís Farró va ser denunciat i engarjolat a França per aquest afer. Cal dir que al final del procés judicial l'empresari sarrianenc va poder demostrar la seva innocència i finalment va ser absolt per un tribunal de Marsella.

Activitat política

Narcís Farró era un home d'idees republicanes i federals i participà d'una forma molt activa en la revolta de 1869, tan activa que fins i tot finançà un grup armat. El professor Clara explica que «s'insurreccionà contra el govern de Madrid amb una quarantena d'homes joves de Sarrià, el Pont Major i Girona».

Quan l'11 de febrer de 1873 va abdicar Amadeu de Savoia i seguidament es va proclamar la Primera República Espanyola, Sebastià Ferrer, que aleshores era el governador civil de Girona, el va fer entrar a l'Ajuntament. Això era el 29 de febrer de 1873. Josep Clara apunta en el seu llibre que «ell era un dels homes que encarnaven la nova situació política, i la seva posició econòmica garantia una gestió moderada».

Breu període a l'Ajuntament

Inicialment, se li va assignar el paper de número dos del consistori i, en conseqüència, va ser nomenat primer tinent d'alcalde. Aquesta circumstància política va fer que, quan el 21 d'abril de 1873 Joaquim Riera i Bertran, el batlle de Girona més jove de la història (vint-i-cinc anys), va renunciar al càrrec al·legant un canvi de residència per motius de salut, Narcís Farró hagués d'assumir l'alcaldia.

Un mandat molt curt

A finals del segle XIX, presidir l'Ajuntament de Girona portava molts maldecaps i no era precisament una tasca senzilla, engrescadora, ni agraïda (no es cobrava retribució). La corporació municipal havia de gestionar

>> Saló de plens que va presidir Narcís Farró.

un pressupost molt minso que, ni de lluny, podia cobrir les necessitats reals de la població. Si a això hi afegim el fet que el marge de maniobra polític que tenia el consistori era nul, comprendrem fàcilment que a Narcís Farró, un home que es movia molt millor en l'esfera privada que no pas en la pública, no li fes gaire il·lusió portar la vara d'alcalde.

Així que, tan bon punt va poder, el 29 de maig de 1873, tot just tren-

ta-nou dies després d'haver pres possessió de la presidència de la corporació municipal, va presentar una carta de renúncia al càrrec, al·legant, com el seu antecessor, un canvi de residència.

El pas de Narcís Farró per la plaça del Vi fou molt fugaç. Encara avui forma part del podi d'alcaldes més efímers de la història de Girona juntament amb Llorenç Busquets i Joan Ballesta i Molinas.

>> Antic molí de la Farga de Sant Julià de Ramis.

